

Megjelen hetenkint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési díj:
Egy évre 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Az előfizetési pénzek és kéziratok
a szerkesztőséghez küldendők, —

FELVIDÉK.

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI KÖZLÖNY.

Hirdetési díj:

Egy négyszer hasábozott garmond
sor 5 kr. — Bélyegdíj minden beig-
tatás után külön 30 kr.

Nyitlór soronként 15 kr.

a hirdetések s azok díjai a kiadó-
hivatalba utasítandók.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Bánóczy Ferenc.

Szerkesztési iroda: Kovácsutca 358. sz.

Szerkesztő-társ

Karsa Tamás.

Kiadó:

Ifj. Werfer Károly.

Kiadó-hivatal:
Főutca 451. sz. a. az Urbán-torony átellenében.

Meghívás.

Unghegye gazdasági-egylete részéről mult évi december 21-ik napjára kitűzött közgyűlés a tagok részvétele miatt meg nem tarthatván; azon határnap f. e. Január 23-ik napjára tetetett által; mely napon az illetők az unghvári Casino termeiben dél előtti 10. órakor leendő megjelenésre felhivatnak.

Kelt Iskében Január 4-én 1866.

Id. HORVÁTH GÁBOR
egyleti elnök.

Néhány szó a politikai szabadságról.

(Vége.)

Polgári szabadságnak, mint mondók, absolutisticus államban is kell lennie, ha művelt állam czimére igényt formál. Ez azon szabad mozgalmi körben áll, melyen kívül az ember, mint ember céljait nem valósíthatja, testi és lelki tehetségeit szabadon nem fejlesztheti, önmaga és családja jóllétét elő nem mozdíthatja, nem biztosíthatja.

Hol polgári szabadság nincs, ott nincs létezés és személybátorság, ott el van zárva az egyesülési jog gyakorlata magasabb czélok és szempontok elérése végett, szóval ott az ember nem ura önmagának, hanem kényuralom szeszélyének lapdaja.

A politikai szabadság természetesen föltételezi a polgári szabadságot. Minden alkotmányos államban az alkotmány legelőször a polgárok alapjogait biztosítja, így biztosítva találjuk a polgári szabadságot, hogy többet ne említsünk, már II-ik Endre arany bullájában, melynek czikkje a polgároknak bár maga a király részéről háborgattatás is, csak a törvény rendes útján engedik meg, biztosítván a tulajdonjogot a vagyon feletti szabad rendelkezést. Az 1791-ki az 1844- s 1848-diki törvényczikkelyek biztosítják a vallásszabadságot stb.

Mindezen jogok azonban inkább magánjogi természetűek.

A politikai jogok ellenben a polgároknak az állam iránti jogozataikat és kötelezéseiket határozzák meg s a valódi politikai vagy másképp közjogi szabadság ott van, hol a polgárok a közviszonyokkal eredő jogosultságokat épségben nem csak fenntarthatják, hanem ebbeli jogozataikat minden körülmény és viszonyok között szabadon, minden aggodalom és hátránytöli félelem nélkül érvényesíthetik, gyakorolhatják; ott, hol kormány és nemzet kezét fogva működik az állam czéljai elérésére; hol sem a kormány a nemzetet, sem a nemzet a kormányt nem fitymálja, hanem kölcsönös támogatás által iparkodnak a közjólét eszményének életbeléptetése és megvalósítására.

Magyarország mint alkotmányos ország mindenkor birt politikai szabadsággal. 1848 előtt ez az országos rendekre volt szorítva! A nemzet nagy része fájdalom! még polgári jogokkal s így polgári szabadsággal sem birt. Az 1848-iki törvényczikkelyek az összes nemzetre terjesztették ki a közjogi szabadságot s most olyanok is, kik azelőtt nem, befolyással bírnak országos ügyekre. Hazánk alkotmányának képviseleti alapokra lett fektetése óta a képviselők választása egyik legfenségesebb politikai jogunkat képezi, mely által a törvényhozás s más ilyenü fonos ügyekben közvetve veszünk részt.

A 48-iki cseményekre bekövetkező, hihetőleg mindenkorra már véget ért szomorú s fájdalmas emlé-

kü időskor Magyarországban minden politikai szabadságot elfojtott, üldözött, annak helyreállítására vonatkozó minden kísérlet sulyosan büntetett. A nemzet nem fejezhette ki országgyűlésileg panaszát és sérelmeit, jogos követelményei semmibe sem vétettek, az adó a nemzet hozzászólása nélkül szabatott kis karhatalommal hajatott be, gyermekeink a nemzet beleszólása nélkül vitettek katonákul s küldettek a harciba, szóval a nemzet önállósága, alkotmánya s így politikai szabadságának vége volt.

Már csak ezen tárgyak, az említett fontos ügyek a nemzetnek közügyeibe való beleszólhatása, saját dolgainak közakarattali elintézése, mindez tanúsítja a politikai szabadság fontosságát s hathatósan sürgethet közviszonyi jogaink hővebb megismerésére és az alkotmányunkkal közelebbi megbarátkozásra.

Alkotmányunk alapos tanulmányozása az egyedüli eszköz, mely a politikai szabadság lényével szorosabban megismerkedtet, az ezen szabadság biztosította joggyakorlat pedig az, mi a közügyek iránt érdeket támasztva, saját ügyeink közakarattali elintézése edességét balzsamként csepegteti fájó szívünkbe.

Hogy hazánk hő fia, derék honfiak lehessünk, ismerkedjünk meg kívül belül hazánk közviszonyaival, sarkalatos törvényeivel. Csak ekkor becsülhetjük az alkotmányosság drágakövet, ekkor védelmezhetjük nemzetünk fő kincsét, ekkor tudhatjuk meghatározni a politikai szabadság valódi becsét és leszünk készen ezért, hazánkért és alkotmányunkért mindent kockárá tenni. Csak ha önerőnk kifejtjük, leszen, és — kívánjuk, hogy legyen is rajtunk az Isten áldása! K. A.

A kőolaj (Petroleum) világitás.

(Folytatása.)

Az itt elősorolt kőolajok közt csak ez utóbbi, az általam *gyulékony petroleumnak* nevezett faja, nevezhető valóban veszedelmesnek és pedig a szó teljes értelmében, miután ez már a közhőmérséknél is könnyen gyulékony gőzöket fejleszt, sőt egy félig vagy még kevésbé ily petroleummal tölt palackban a fejlődő gyulékony gőzök levegővel kevertten egy igen veszélyes légnemet alkotnak, mely meggyújtva felrobban (exploszió) és a gátul szolgáló edényt szétörve az így kiömlött már égő petroleum szétfolyása által a legnagyobb szerencsétlenségek és tűzveszélyek származhatnak. Hasonlít tehát föbb tulajdonaiban e gyulékony petroleum az erős borszeszhez, miből az következik, hogy kezelése mind azon elővigyázatokat igényli, melyeket a borszesz sőt miután gőze nehezebb a közönséges levegőnél és így egyik edényből a másikba öntve, kiszabaduló gőze nem felfelé halad, hanem legfelé nyomulva szétterül és ekkor a még távolabb álló gyertya lángtól is veszélyes lángra kaphat. E veszélyes és heves gyulékonyaságnak oka abban rejlik, hogy a nyers termény száraz lepárlásánál (destillatio) a lepárolmány első részei, melyek ily szerföltötti gyulékonyasággal bírnak, az egész nyert anyagtól el nem különítetnek, hanem mintegy bele erőszakolva, e petroleumnak kiváló gyulékonyaságot kölcsönöznek, miről meggyőződést szerezhettünk magunknak, ha egy görebben (retorté) ezen gyulékony petroleumnak csak $\frac{1}{25}$ részét lepároltatjuk, ez által a maradék a közhőmérséknél gyulékonyaságát egészen elvesztette.

Hogy a kőolaj bevásárlásánál akarunk ellenőre e veszélyesen gyulékony fajnak birtokába ne jussunk, a következő egyszerű és könnyen eszközölhető kísérletet által meggyőződhetünk annak minőségéről: ugyanis öntsünk egy keveset a kérdéses petroleumból valami kanálféle edénykébe, és — távolabb a folyadékot tartó palacktól — egy égő gyufával érintsük, mire ha az azonnal lángra gyulad, úgy biztosak lehetünk, hogy a kőolajok legveszélyesebbikével van dolgunk, vagy ha még ecalansabb és meggyőzőbb ténny kívánunk: öntsünk vékony sugárban 5—6 láb hosszú szalagot az illető pe-

troleumból valamely síkfelületre, és közelítsünk — félre téve a palackot — aszalag egyik végéhez egy égő gyufával, ha e petroleum a gyulékony fajhoz tartozik, akkor az egész kiöntött szalag rögtön lángra lobban, ellenkező esetben, ha t. i. a petroleumok többi említett fajainak bár melyike van kérdés alatt, úgy a készített szalag nemcsak hogy egyszerre lángot nem vet, hanem lassan ég, mintegy fölnyaldossa a láng a kiöntött szalagot, de e kőolajfajok meggyulása sem történik rögtön, sőt ha égő gyufát belemártunk, ez kiálszik a nélkül, hogy a folyadék meggyult volna, mert a nem veszedelmes petroleumok, kell hogy előbb bizonyos hőmérsékig melegítenek, és csak ekkor lángoló testtel érintve kapnak égésre még pedig az amerikai és gallicziai 43° C, az oravicziai kőolaj 55° C, a palaolaj pedig 110° C-nál.

Ebből láthatni, miszerint legveszélytelenebb a palaolaj, mindazonáltal a gyulékony petroleumot a többi kőolaj fajok sem közelítik meg veszélyességben, és így bátrabban kezelhetők.

(Vége köv.)

Pályázati jelentés.

Bánóczy Ferenc urnak a „Felvidék“ szerkesztőjének

PAPI BALOGH PÉTER szives üdvözetlet!

Midőn az épen letűnt 1865-ik évnek derekán, a „Felvidék“nek hasábjain ennek olvasói, a szerkesztő ur által közzé tett pályázati felhívással találkoztam, általános volt a tanúsított nemes szándék irányában szives elismerés és éppen oly őszinte az óhaj, hogy az elérni kívánt cél az e részbeni jelesebb tehetségek által méltánvala felismertetvén, az annyira nemes küzdtéren mennél számosabban találkozzanak, s hogy a nemzeti irodalom, és a hazai közmívelődés előmozdítására irányzott tiszta és igaz szándokot a lehetőleg legsikerdusabb eredmény koszorúzza.

Nekem pedig még inkább kellett és volt okom reményleni, mert csekély személyem részesítetett az igen tisztelt szerkesztőség által azon alig érdemelt kitüntetésben, hogy vezetve a bírálati tanácskozmányokat, annak idejében egyszersmind az oda itélendő pályakoszorúknak kiosztását is teljesítsem.

Az év lejárt . . . A pályamunkák megjelentek . . . A szerkesztőség által felkért pályabírák tiszteletteljes felhívásomra szerény lakomat személyes jelenlétükkel megtisztelvén, önzéstelenül és szives készséggel teljesítették a fenforgott körülmények között, s több tekinteteknél fogva nem épen könnyű feladatukat.

És mindezeknek kapcsában nekem jutott a szerencse, mint az érdeklött bíráló választmányok elnökének, a kölcsönös tanácskozmány után megállapított vég eredményt az e részben is rém ruházott kitüntető megbízás alapján, dióhéjba foglaltan, a következőkben köz tudomásra juttatni.

I.

A költészeti pályadíjnak megnyeréséért négy pályamunka bocsáttatott a szerkesztőség részéről versenyre:

1. A „fekete“ szerecsenekhez. — Jeligeje: *Difficile est satyram non scribere.* — Megjelent a Felvidék 1865. évi 76. számában.

2. Sárfezek. — Jeligeje: *Kél fut a nap rejtelkedbe, nem lövel be fénye, Minek is!.. a boldogságnak nincs szüksége fényre.* Tompa Mihály.

Megjelent a Felvidék 1865. évi 78. számában.

3. *Anyánk és mi, 1864.* Jeligeje: *The laugh is awaked ere the tear can be d'ried.* Moore Tamás.

Megjelent a Felvidék 1865. évi 91. számában.

4. *Rabhuszárók dala.* Jeligeje: *Mindnyájan vonzódnak a honhoz.* Don Carlos.

Megjelent a Felvidék 1865. évi 104. számában.

Mint pályabírák: Korponay János magyar tud. akadémiai tag, Novák Géza, Varga József és Viczmándy Odón urak voltak meghiva.

A fennidézett és versenyre bocsájtott pályamunkák a bírálati tanácskozmányok egyhangu véleménye szerint általános beccsel egyáltalában nem bírnak; — s épen ezért a bírálószerk csak azon egyedüli okból egyeztett bele az érdeklött jutalom díjnak kiadásába, mert a

szerkesztő nyilatkozata szerint, az annak idejében minden részletezett feltétel nélkül és egész általánosságban kitűzött pályadíjak, az e részben adott szónak megszűzése nélkül semmi esetre sem tarthatók vissza.

Viszonylagos becsét tekintve a kérdés alatt álló pályamunkálatoknak, azon nézetben volt a bírálati tanácskozmány, hogy a 4. szám alatti pályamunka az 1. 2. és 3. számmal jelelt versenytársakkal egy tekintetben sem mérkőzhetik, s ugyan ezen oknál fogva a további bírálati tárgyalásoknál teljesen mellőztetett.

A részletesebb bírálat alá vett 1. 2. és 3. szám alatti pályamunkálatok felett, miután azoknak egyikét a dícsérettel felismert szabadróplú költői eszme és felfogás, másikat ismét a kifejezett érzelme és gondolatnak gazdagsága, míg végre a harmadikat közülök a leginkább eltalált lírai hang és a szabatos összeállítás emelte felül versenytársain, szavazat-többséggel határozott a bírálati tanácskozmány, s az e részben kitűzve volt három arany jutalomdíjat a 2. szám alatti „Anyánk és mi 1864” pályamunkának ítélte kiadati.

Felbontván a szerző által felvett jelével ellátott levélke, abból „Tamásfy Gyula Székesfehérvárott.” tünt elő. *)

(Vége köv.)

LEVELEZÉS.

Eperjes. 1866. jan. 8.

Tisztelt szerkesztőség! Van ugyan a nem olvasó vagy csupán egy lapot olvasó s a többek felett abinvisis kárhózatot mondó közönségnek egy része, mely igen gonosz jelnek véli, ha valamely irástudó vidéki ember nem szegődve a nyilvánosság egyetlen organumához, megírja p. o. egyiknek azt mi a megyében történik és híven tudatja a közvélemény mozgalmait; viszont megírja p. o. a másiknak az ő egyéni nézetét s néha separatum votumát, melyet az előbbeni nem szívesen venne, mint viszont nem adna helyt emez olyan „fuzió” közvélemény mozgalmainak — pedig ezt is figyelemmel kell kísérnünk.

Es nemis tudnám meghatározni nem valamely ezekből gyurt mixtum compositummal fogok e kedveskedhetni a „Felvidék”-nek az ő politikai pályáján melyre lépendő.

Annyit azonban bizonyosan tudok, hogy a megyei önkormányzat még eddig nincs helyre állitva — hogy a vidéki közvélemények és separatum votumoknak csupán a lapok organumai, legalább most, bár már együtt ül az alkotmányozó országgyűlés, melynek nagymunkájába mi is szeretünk beleszállni.

Polgári kötelességemnek tartom tehát a vidéki közvélemény mozgalmait minél tágabb körben, minél több oldalról megismertetni nemcsak azért-e hogy ez által az u. u. követi utasítás és megyegyűlési beleszólás nagy és pótolhatlan hiányait némileg pótolni igyekezzem, hanem azért is, mert formulázás és eszmecsere utján tisztulnak az egyéni s közvélemények — és ohajtanám, hogy az alkotmányozás nagy munkájában minél inkább összhangzatosan, egyezően haladjanak a vidéki és központi a megyei és országos vélemények — hogy soha ne mondhatná egy-egy vidéki képviselő a bevégezett nagymunka után: mit tudtam én hogy ti ezt akarjátok — vagy azt nem akarjátok? és soha ne mondhatná egy vidék sem az

*) A pénz utban van.

Szerk.

TÁRCSA.

Két égi kéz.

Hazugság, hogy az egész lét csak anyag.
Hát mi az, mi az anyagban elragad?
A mi alkot, — a mi rendez, a mi szép?
Te vagy Isten! Vagy nevezünk bármiké.
— Műveidben tükrözöd le magadat,
Ki felismer, boldoggá lesz, általad.

Ha nem volna éj, letűnő nap után, —
És árnyék a világság oldalán, —
Köd a szíven sohasem vonulna át,
Milyen gyötrő volna ez egyformaság!
— Nem azért van nyitva itt a bűnnek ut
Hogy kövessük, de hogy felfogván: mi rút,
Felfoghassuk azt mi szép. Így boldogít
Mi közömbös volna úgy, — s eszmélni int.

Még az árny is jóságodnak tanuja!
Tárva van a Te országod kapuja . . .
Két égi kéz: a szép és jó bevezet, —
Igen a Te felénk nyújtott két kezod.

BOLGÁR EMIL.

5 képviselőjéről: nem az ő közvéleményét tolmácsolá! stb. stb.

Ezen oknál fogva ime megkezdem az én, szerel-ném mondani, politikai-levelezésemet, mely azonban alig leend más mint a megyei s városi s közben közben egyéni vélemények és ohajok nyilvánítása a politikai s társadalmi uralkodó eszmék és nézetek érintése — és ha lesz, a mostaniaknál erősebben kiidomuló némely pártiszínezet, ezeknek rövid jellemzése — vegyes társasköri s egyéni jobb és balítéleteinkkel.

A tánczvizgalmakról azonban nem szándékom tudósításokat adni. Remélem hogy a f. h. 13-án tartandó bál a jogász-segély-egylet javára, a f. h. 27-én tartandó négyféle bál az árvák javára s a korona vendéglőben tartandó társasköri vagyis kaszinói bál a tagok s vendégeik mulatságára kellőleg fognak kiütni. És talán még legnépesebb leend a már ismét életbe lépetett „lő-vész egyet” bálja. Talán az évben is lesz valamely titkos — akarom mondani zártkörű tánczvizgalm stb. stb. De — bocsánat a bálí fények leírása nem mesterségem — s nem sok örömet nyújtana magamnak sem.

Nem mulasztom azonban el részletesen megírni mindazon mozgalmakat, melyek közművelődésünkre s a még mindig igenis elkülönült osztályok amalgamizálására, vagy anyagi létünk javítására czéloznak — mint-szintén azokat, melyek tudományos, egyházi vagy társadalmi intézeteinket illetik. P. o.

Az ev. collegium kiépítését czélzó bazar sorsjegyeiből Mikolík és Róth tanár urak, kik ezekkel a hazában körutat tesznek, már eddig 2,300 frt készpénzt küldtek be a pénztárnok urhoz. . . A kaszinó tagjainak száma több mint 200. A kaszinó a képzőművészet rész-vényesévé, a Kisfaludy tarsulat pártoló tagjává lett; Scheda 24 koczkából álló nagy térképét (Osztrák birodalom) és Brockhaus conv. lexiconját megvette; a szegély-művek számára 50 frtot ajándékozott; több mint 20 magyar lapot tart; az országgyűlés folyama alatt kitűnő-dő képviselők arcképét megszerezni elhatározta; a „Buda-Pesti szemlélet” megrendelte stb. stb. szóval ez évben újletre ébredve mozog.

Említendő még az ev. coll. convictusa, hol 6 frtot egy tanuló ifu egy egész óra táp-ellátást nyer. Az ifjak száma még csak 32 pedig 42-nek kellene lenni hogy kifizesse magát. A hiányt a collegiumi pénztár pótolja. r. l.

Ujdonságok.

* Az abaujmegyei füzéri kerületben f. hó 8-án tartott képviselőválasztás alkalmával országgyűlési képviselőül gróf Károlyi Ede választott meg Bárczay Ödön ellenében 228 szavazattöbbséggel; ez utóbbinak 710 szavazata volt.

* Kassán f. hó 7-én volt az idei első álarczos bál; s mint rendesen minden évben, most is kis közönség üdvözölte az első álarczosokat, s a mulatság sem volt valami eget-verő. — Szoknunk kell a mulatsághoz is. —

* A kassai jogászsegélyző-egylet javára f. hó 17. tartandó tánczmulatság érdekesebbé czéljából, a rendezőség páratlan buzgalmat fejt ki; — a meghívások már

szétküldtek s a készülődések azt jósolják: hogy nem csak a bál — de a jövedelem is igen fényes lesz. — A rendezők közül — multkori közlésünkben — Rónay Dezső neve kimaradt.

* Gleviczky Sándor jól felszerelt virágházaiból te-mérdek virágbokrétaik vannak megrendelve; alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy nemcsak cameliák, de általában mindenféle farsangi virágok a legnagyobb választékban Kassán csakugyan Gleviczky urnál kaphatók. Ajánljuk a bálosok figyelmébe ezen kitűnő virágházat.

* Az országgyűlésen — mint az „Eger” bécsi levelezője szerint ottan tudni akarják — gr. Appony György felirási javaslatot terjesztene elő a képviselőháznak.

* Gr. Csáky Gyula „autonomisticus szellem” czimű lapunk mult évi utolsó számában megjelent cikkét — mely egy kis toll-harczra is adott alkalmat — a „Györi közlöny” szó szerint átvette, még pedig vezér-cikknek, kíváncsian várjuk, mit mond rá majd a dunántúli közönség?

* A kassai színházi igazgatóság — hogy az előadások állandó közönségét a farsangon át is megtarthassa — oly csábesszökhöz nyult, mely mig egy részt közhelyesléssel találkozok, más részt — remélhetőleg — a pénztárnak is örömeire szolgál; biztos értesülés alapján irhatjuk ugyan is, hogy nem csak megválasztva vannak a legérdekesebb színművek és operettek, de azok összevágó s sikeres előadására is a lehető legnagyobb gond fordítottatik. — Az ily nemes törekvés alig-ha méltánylás nélkül fog maradni. —

* A kőolajról lapunkban folyó értekezést, mely a legavatottabb tollból ered, ajánljuk a közönség s különösen a kereskedő urak figyelmébe. Ezen érdekes cikkből a kőolajok közötti különbség nyilván kiderülvén, az abban foglalt utasítás szerinti használat minden bekövetkezhető szerencsétlenséget elhárít.

* Szombaton, f. hó 13-án — mint halljuk — Hajnal Hermin jeles operette-énekéső jutalomjátéka leendő. Reméljük, hogy oly zsufoolt házzal fogja jutalmazni a színházi közönség ezen érdemes kedvenczét is; miat Mindszenti Kornéliát jutalmazza, annál inkább, mert a kettő közül egyik sem igen érdemel többet a másiknál, de kevesebbet semmiesetre sem.

* Az unghvári híres páli-bál ez évben f. hó 21. fog megtartani, 22-én és 23-án országos vásár lesz; s ugyancsak 23-ikán az ungh-megyei gazdasági-egyesület közgyűlést fog tartani.

* Az eperjesi ev. collegium kiépítését czélzó bazar sorsjegyeiből Mikolík és Róth tanár urak, kik ezekkel a hazában körutat tesznek, már eddig 2300 forint készpénzt küldtek be a pénztárnokhoz.

Mikor én szerelmes voltam.

(Beszélyke.)

BERCSÉNYI BÉLÁTÓL.

III.

(Folytatás.)

Fél hétkor ismét nála voltam. Homlokát, azt a szép homlokot ismét megkellett csókolnom. Kaczerésága most még csapongóbb volt a reggelinél.

Beszéd közben majd karját fonta nyakam körül, majd keblemre hajtá kedves fejecskejét. S én a keblemben viharzó szenvedély daczára, számító politikám kedveért, mindezt lehető leghidegebben vettem.

Egyszer társalgásunk egészen fölakadt. Engem titkolt szerelmem, akaratom ellenére az ábránd-világba ragadt; s ő is messze járhatott csapongó képzelete szárnyain.

Tekintetem tévedezve járt föl a teremben, mig végre egy szék, az az a rajta látott keztyű lebilincselé.

A keztyű elterült állapotban hevert a szék selymén, s így könnyen kivehetém, hogy az — férfi keztyű. — Volt látogatás ma önnél?

— Nem! Én ritkán fogadok látogatást.

Kié tehát e keztyű, e kérdést tettem magamnak. Talán azé kit ő szeret, s ezért titkolja el, hogy nála volt. Tehát van lény a világon, ki az ő vonzalmát bírja, csak

én tünöm el előtte a nagy semmiségben! . . . Hát ha csupán számítás, hogy feltékenynyé tegyen, s megtudja azt, mily örülten szeretem. Igen — igen ez számítás, ez csel!

Meg voltam nyugtatva.

IV.

Ismeretségünk óta egy hét telt el. Egy hét óta csaknem mindennapos látogatója voltam. Szerelmem folytonosan nőtt, de nőtt ügyességem is az álarczhor-dozásban.

Mióta a keztyűt megpillantám, volt alkalmam olykor-olykor mást is megpillantani. Majd egy csinos szivar-pipa, majd a legfeltűnőbb helyre szórt szivarhamu stb, ötlöttek szemembe.

Egyszer, egy szétszórt szivarhamucsomó láttára, nem állhattam meg, hogy ne kérdezzem:

— Szokott szivarozni kegyed?

Malvin a mutatott szivarhamvat megpillantva, meg-lehető zavarral felelt:

— I gen.

Mosolyomat nem birtam elrejteni. E nő, hogy szívetem zaklassa, szivarhamut szór szobájába, s hogy valószínűbb legyen a csel, zavarral válaszol: „bogy ő szivarozik.” S mért a zavar, midőn igazat mond? Mert hogy jó nevelésű fiatal ember, kössék bár a nőhöz bármily szoros köteléket, egy nő boudoir-jában üstölhessen, nem tudom elhinni, s így világos, hogy ő szivarozott. Ezt hinni jogosít fel azon hűség s tetszvágy, mely nőnek sajátja, s mely tulajdonoknak politikája, a válság pillanatában — minde n re képes.

Vegyes hírek.

— *Gróf Jellacsics György*, ki 1861-ben az akkori zágrábi országgyűlésen tett egy nyilatkozata folytán, mely a Schmerling-kormányt nem tetszett, Kagenfurtba internáltatott, legujabban mint „helyettes vajda” méltóságába ismét visszahelyeztetett. Horvátországban ez örvendetes ténynek nagy jelentőséget tulajdonítanak a horvát udv. cancelláriában történendő személyváltozásokat illetőleg.

— *A cs. kir. ausztriai hadsereg* tisztikara legujabb kimutatás szerint, 15,261 egyénből áll, mely számba nincsenek betudva azon ezredtulajdonos urak, kik nem foglalnak el tettelegesen rangot a hadseregben. A polgári társadalomban elfoglalt rangfokok tekintetében következőleg osztatnak fel: 6 Felsője a császár 21 főherceggel, 81 herceg, 500 gróf, 898 báró, 570 lovag, 1800 nemes és 10,300 polgári születésű.

— *A kalocsai érsek* Kunszt József ő excja f. h. 5. Pestenaz, Angol Királynő szállodában, szélhűdés következtében hirtelen meghalt. A kitűnő főpap egyike volt a leg-nemesebb szívű alapítványozók- és legbökezőbb jótéteményt gyakorlóknak. Béke poraira!

— *A magyar földhitelintézet* megnyervén az engedélyt, hogy pénzbeli betétekért, az eddigi félévi lejárati fizetési utalványok helyett, rövid lejáratú „pénztári jegyeket” bocsáthasson ki: a betéteket minden nap (ünnepek kivételével) délelőtti kilencz órától egyig, elfogadja a azokért 5%-os pénztári jegyeket ad ki 100, 500, 1000 és 5000 forintos darabokban, s bármely összegre szólókat, ha ez száz forintnál nem kevesebb. Ezen pénztári jegyek névre szólnak, egyszerű forgatás által engedményezhetők, ötös kamatot hajtának, s nyolcz napi előleges felmondás után, készpénzben fizetnek ki, az intézet tehetsége szerint pedig korábban is beváltatnak az intézet pénztáránál Pesten (Erzsébet tér, I. magyar bizt. társ. épülete, II. emelet 14. sz.)

Irodalom.

— *A „Kertész Gazda”* című képes hetilap első számát vettük, s azt valamint beltartalmára, úgy igen díszes kiállítására nézve is, oly jeles szakközlönynek találtuk, mely a magyar gazdák és gazdasszonyok pártfogására teljesen méltó. — Szerkesztő tulajdonosa ezen desék lapnak *Girókuti P. Ferencz*, Előfizetési ára egy évre 6 forint, fél évre 3 forint. — Szerkesztési irodánkban az első szám megtekinthető.

— *„Gutenbergek”* című, a magyar nyomdászai érdekeit képviselő lap indult meg Egerben január 1-jével. A megjelent első szám sok életrevalóságot tanúsít. A lap Tóth István szerkesztése alatt, havonként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 2 ft. 40 kr., fél-évre 1 ft. 20 kr., negyedévre 60 kr., egy óra 20 kr. A vállalat önzéstelenségéről kezeskedik az, hogy a kiállítási költség levonása után, a fennmaradt összeg fele a pesti nyomdász-önképző-egylet, fele az egri nyomdász-egylet, fele az egri nyomdász-egylet pénztárának van felajánlva. Örömmel értesülünk, hogy e lap fennállása már is biztosítva van.

Egyveleg.

— Bizonyos falusi ember elment a paphoz és hosszú képet vágva, elmondá, hogy ő kísértetet látott. Mikor és hol? kérdé a lelképásztor. A mult éjjel, válaszolt a félénk ember, a templom mellett kellvén elmennem,

annak oldalán fent megpillantottam valami lelket. És micsoda alakban tűnt az fel? Kérdés ismét a lelkész. Egy nagy számár képében jelent meg. Menj haza és ne szólj egy szót sem róla, szólt a pap; te igen félénk egy ember vagy és saját árnyékok által rémítetted meg.

— Két uri ember fekete ribiszke mellett menvén el, midőn gyümölcse még meg nem érett volt, az egyik neveltségnek mondá fekete ribisakének hívni a veres bogycókat. Hát nem tudja ön, szólt a másik, hogy a fekete ribiszke mindég veres, a mikor még zöld!

Színházi szemle.

Kedden, január 2-án „A divatos beteg” eredeti vígjáték 3 felv. Irta Degré Alajos. — Erről más alkalommal.

Szerdán, január 3-án „Mari egy anya a népből” dr. 5 felv. Irták Dennery és Maillan ford. Bérczhegyi.

Csütörtökön, január 4-én. „Az éjféli vonat” új vig. 2 felv. Irták Meilhac és Halevy ford. Szerdahelyi Kálmán — Ezt követte: „Matrózok a fedélzeten” operette.

Szombaton, Január hó 6-án. Mindszenti *Kornelia* jutalmául „A szép Galathea” Suppétól — „Két ágy” és „Tíz leány és egy férj sem” Offenbachtól. — A „szép Galathea” a jutalmazandó nének kedvencz és jó szerepe, mely utóbbinak általános elismeréséről tanuskódottak: a tömört színház, a nyert koszorúk és azon többszörös zajos taps, mely, a kisasszony működését folyton kísérte. Nem is tagadható, hogy a k. a. hangja két év óta sokban javult — és így a mi működésének ének, — részét illeti, operettünk benne egy kitűnő erőt bír. Hangjának tiszta érczű csengése, ereje, helyes intonatiója és könnyű coloraturája mellett, az operette énekesnőnél nem marad több kívánni valónk hátra. Az *Opera* bíráló ugyan felakadna a gyakori hangrezgésen (tremoliren); de mi ettől eltekintünk. Ha szobrászi kritika alá vesszük, mint szép Galathea, azt találjuk helyesebben felel meg az első tulajdonságnak mint az utóbbinak, a menyiben t-i-a régi classicus alakot ujabbszerű redőzettel, hajlrendezéssel, rococo cipővel, — és más — olykor előtűnő — nem classicus öltözkönműekkel kissé szabadon stylizálta. Egy egyszerűbb redőzetű Tunica, saruszerű láb-födőzet és — nem Pompadour, hanem — antikszzerűleg hátra csomózott haj épen nem szolgálja Galathea szépségének csökkentésére, és sokkal szabályszerűbb volna. Azon kívül nem nagy festői tehetséget árul el a rendezőség vagy diszitő részéről a fejjel márvány szobrot fehér háttérre állítani, hol is a néző szeméi előtt az egész egy körvonalozhatlan tömegbe olvad össze, — fekete vagy sötét vörös függöny a háttérben sokkal inkább kimelné az alak plasticáját és márványszerűségét. — A zenekar működésén észrevehető volt hogy nem Latabár igazgatója és hogy a karmester és énekesek nem annyira vannak még egymáshoz szokva, hogy oly finom árnyalatnál, mint pl. azon trilla is, melylyel Galathea távozik, ne volna némi botorkázás észrevehető. — Hajnal Hermin Ganimed — mint mindig jó volt, Bokor kissé kedvtelenebbnek látszott mint más ízben, azonban talán csak erejével gazdálkodott, hogy (a „Tíz leány és egy férj sem”) Kakasfy szerepében annál több humort fejthessen ki, mit nem is mulasztott el — s ez által ismét elvitávhatlan bizonyosságát adta komikai tehetségének és azon állítás valóságának, miszerint mind érthető éneke, mind jó játéka és komikája mellett kitűnő operetti tag. — Ezen Operetteről sem mondhatunk kevesebbet, mint hogy igen jól ment és mind a magán dalok, mind karok és fa harmonika játékoknak kivitele a legdicséretesb szorgalomról tanuskódottak.

Vasárnap, január 7. „A georgiai nők” operette.

Hétfő Január 8-án „Egy nő vétké” francia dr. 3 felv. Irták Girardin és Dumas; fordították Marcell Géza és Tar Csatár — Mit mondjunk ezen sok bíráló tengeri véstől át úszott drámáról? — Csak azt, amit egy igazi tengeri véstől megszabadult tíz éves kifejtetlen gyermeknek látására mondhatnánk, t. i. hogy, csodáljuk a gondviselést, mely nem hagyta el veszni, de másrészt a fiuban is nagy lélek jelenlétnek kell rejleni, hogy meg bírja magát a felszínen tartani. A darabban meg van a lélekjelenlét, t. i. a vezér eszme, — mely mindig megmarad a közfigyelem felszínén, ha bár testalkata kifejtetlen gyenge és a műbírálót különben nem nagy reményekre jogosítaná is. Tárgya már magában érdeket gerjeszt. Egy nő házasságtörést követett el, hogy férjét, a bankárt, végbukástól megmentse; — a ház barátja ugyanis csak azon feltétel alatt ígér a nőnek jóállást, ha szerelmét meghallgatja. Azonkívül a tüzes véru spanyol Alvarez féktelen szerelmétől lángoló beszéde — a férj rendkívüli mérséklete és morálja, a nő nehéz kriticus helyzete mindmennyi megnyerő epizodikus sajtóságok, melyek könnyen elfelejtetik a felületes nézővel, a darab fő mozzanatának azon psychologikus erőszakolását, mely szerint egy nő férje iránti szeretetből képes más szeretni; egy nemesen érző nő képes becsületét kockáztatni, hogy vagyonát megmentse. Mily ellenmondások! Vagy igazán szerette férjét és akkor undorral visszalökte a szerelmes ajánlatát, inkább a végelesnyedést kell vala választania, vagy ha nem szerette anynyira férjét, hogy időközben egy másnak forró szerelmét ne oszthatta volna, akkor miért állítja őt szerző becsületesség és áldozat fényébe? Mert hogy Alvarez most nem szereti, az nem becsület érzetén, mint inkább a féltékenységgel gyöttrés megúnsán alapszik. Ha pedig van egy harmadik alternatíva, melyben szerző ezen ellenmondásokat összeegyeztethetőknek képzele, miért nem fejté azt ki oly bőven, hogy műve ne álljon ily csonkán. A színe alkalmazásnál az eredeti szövegből sok kitörölletett, a mi, ha a cselekmény indokolt magyarázatának kétségtelenül nehezítésére szolgál is, visszahelyezve mindamellett nem volna elegendő a végjelent indoklására, melyben hatásosan és meglepőleg ugyan, de nem physiologicus világossággal hagyja cselekedni a férjt, midőn az t. i. nejét megbocsátásként szüleihez küldve és Alvarez-t a kölcsönzött összeg visszavétele által hálálanság színében állásra kárhóztatja, és a törvénytelen gyermeket szívéhez szoritja. A mennyiben nem lehet fel róla, hogy ezen eljárással nejét illetőleg szíve belső sugallatának megfelelően és elegendő biztosságot lásson mind maga, mind neje, miad az ártatlan gyermek hirtvének épentartására. A gondolat nagy és meglepő, de a kivitel felületessége által a valószínűség bélyegét viseli.

Nagy Luiza Mathild szerepét egészen felfogta és ha helyes játéka dacára nem eléggé érdekelt, az a szerző hibája. *Temesváry* a férj Dumont, melegséggel játszá szerepét, de a nagy felindulásoknál a természetesség hiányzott játéka. *Krasznay*, Alvarez nem szakszerepében volt és szerepét sem tudta, a miért is Alvarez alakjából gyakran a szilveszter éji Jónást várhattuk kibujni. A legháládatosabb szerep hatása elveszett. — *Takácsné* — madame Larcey soha sem ront, és ha ez nem nagy dicséret is, elegendő akkor, ha Takácsné intrigans szerepet visz, a mire a természet meg nem áldotta tehetséggel, egyébként a végszótágokat érthetőbben is kimondhatná.

elrejtteni, mit — örömmel ugyan — az önnél töltött perceknek hoztam. Mert most már tudni fogja, hogy arról, csak egy pár órára is lemondani: egy kis áldozat.

Az én Malvinom nagy zavarba jött.

— Nos tehát nem fogadja el?

— De . . . igen!

— Tehát gyujtsunk rá.

Szivarjaink égtek.

Nevetnem kellett azon ügyetlenségem, melylyel Malvin szivarját kezelte. Hát még azon *mimelés kecsertelége*, mely a köhögtető füstgomolyt kísérte, az lefesthetlen.

Perse: hogy még jobban meglettem arról győzve, hogy Malvin — füllentett.

Előttöm állott e nő lelke, egész meztelenségében. Láttam rajta a hántott hiúság mázát, a tetszvágy számitását; melyért kész magát kitenni egy derekas főfájásnak, csak hogy a behálózni készült szív szenvedélye minél inkább fokozódjék. . . .

Egészen elkomolyodtam.

Gondolatokba merülve észre sem vettem, hogy Malvin folytonosan rám néz. Kezében a kialudt szivar, homlokán a láz verítéke, s arczán a zavar, a megszügyentülés pirja.

Midőn fölpillanték szeméit félig lecsúszó — és mosolygott.

Én szemrehányólag tekinték reá, aztán könnyedén kérdém:

— Nos hát nem szivja tovább?

Ő nem felelt, csak mosolygott. Én is mosolyogtam; de mosolyom a guny, a megvetés mosolya volt.

Szerettem e nőt végzetlenül, s most gyűlölni akartam mondhatatlanul.

Láttam arczát elhalványodni a guny szuró mosolya alatt, láttam reszketni ajkait. Majd a merengés sötét redője ült homlokára, s az elmerültség öntudatlanságával nézett maga elé.

Mig végre a homlok kisimult, szeméi kigyultak, s ajkára bódító mosoly ült.

Most már felmert nézni az én gunyos arcomra is Felnézett, s pillantását ott feledte szeméim körül. E pillantás alatt aztán szíveimről leolvadt aképződő jégkéreg, s szemeimben guny helyett, vágy és szerelem lobogott. Ő pedig oda borult dobogó kebleimre: izzó ajkait enyémhez tapasztá, mig én öntudatlanul fontam át karjaimmal karcsu derekát. . . .

Malvint saját hálója fogta meg.

Az ölelés, a csók után némák maradtak ajkaink. Mi nem mondtuk egymásnak: „szeretlek! . . . Ha a kérdés megjelent szememben, ő édes csókkal felelt, s forró öleléssel.

Én nem tudtam, nem láttam semmit. Csak azt hogy szeretem e nőt újra lángolón, s ő is szeret engem benső hévvel. Csókja, mosolya, tanuim voltak.

(Folyt. követ.)

— „Én szivarozom!” . . .

— Tehát így a sport egyik szép hívéhez van szerencsém, uemde?

— Nem egészen; a miért egy szivart néha elszivunk nem leszünk még azzá.

— S milyen szivarokat szokott színi?

— Havannaht.

Világos volt előttem, hogy Malvin életében akkor szivarozott először, midőn az említett hamvakat, corpus delicti-vé akarta tenni.

— Havannaht!! Ugy már régen léphetett Nicotius tisztelői sorába, ha a havannaht is elbirja.

— Elbirom!

— Dehogy!

— Igen.

— S szenvedélyes szivarozó?

— Mindennap elszivok 2—3 darabot.

— Többet nem?

— Ritkán.

— Hányat szivott ma el?

— Csak egyet.

— Tehát még adós enmagának — kettővel.

— Igen, de mért kérde ezt?

— Hogy szivarral kínáljam. Fogadja el kérem valódi havannaht.

— Hogyan? hát ön is szivarozik? Egyszeri kérdéséremre „nem” mel felelt.

— Mért nem tette kérdéséhez, hogy ön szivarozik. Szokásom elrejtésével, csak azt a kis áldozatot akartam

